

VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 71 0 P 045796 11 Rev
Banja Luka, 25.4.2012. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija: Darka Osmića, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Rose Obradović, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Z. P. iz B. L., Ul. ... br. ..., koga zastupa punomoćnik S. M.-B., advokat iz B. L., protiv tuženog A. a.d. B. L., Ul. ... br. ..., koga zastupa punomoćnik S. G., radnik tuženog, radi zaštite prava iz radnog odnosa, vrijednost spora: 17.219,04 KM, odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 045796 10 Gz od 31.01.2011. godine, na sjednici održanoj dana 25.4.2012. godine, donio je

P R E S U D U

Revizija se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 045796 05 P (raniji broj: Rs-716/05) od 08.8.2010. godine odbijen je zahtjev tužitelja da se poništi, kao nezakonito, rješenje tuženog o udaljenju radnika iz preduzeća broj: 3616/05 od 10.8.2005. godine, kao i rješenje broj: 3507; 3616/05 od 24.8.2005. godine, te odluka Upravnog odbora tuženog broj: UO-286/05 od 14.9.2005. godine i da se obaveže tuženi da ga vrati na poslove i radne zadatke koje je obavljao prije donošenja spornih odluka ili druge poslove koji odgovaraju njegovoj školskoj spremi i da mu, za vremenski period od 29.8.2005. do 22.3.2010. godine, na ime naknade plate, isplati iznos od 14.014,04 KM i na ime zakonske zatezne kamate iznos od 4.807,15 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na glavni dug počev od presuđenja do isplate i na ime toplog obroka iznos od 3.205,00 KM i iznos od 1.072,15 KM na ime zakonske zatezne kamate, sa zateznom kamatom na glavni dug počev od presuđenja do isplate, te da Fondu PIO RS uplati doprinose za tužitelja počev od 24.8.2005. godine do presuđenja, uz naknadu troškova parničnog postupka. Obavezan je tužitelj da tuženom naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 250,00 KM.

Presudom Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 045796 10 Gz od 31.01.2011. godine, povodom žalbe tužitelja, a po službenoj dužnosti, drugostepena presuda je ukinuta u dijelu kojim je odlučeno o zahtjevu za poništenje rješenja broj: 3616/05 od 10.8.2005. godine i zahtjeva za isplatu plata i toplog obroka sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom i za uplatu doprinosa Fondu PIO RS, te je u tom dijelu tužba odbačena kao neblagovremena, dok je u ostalom dijelu žalba tužitelja odbijena i prvostepena presuda potvrđena u dijelu kojim je odbijen zahtjev za poništenje rješenja tuženog broj: 3507; 3616/05. od 24.8.2005. godine i odluke

Upravnog odbora broj: UO-286/05 od 14.9.2005. godine i da se tužitelj vrati na poslove i radne zadatke koje je obavljao prije donošenja ovih odluka, odbijen je i zahtjev tužitelja za naknadu troškova koji se odnose na sastav žalbe u iznosu od 375,00 KM.

Blagovremenom revizijom tužitelj pobija drugostepenu odluku zbog pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se osporena presuda preinači tako da se u cjelini usvoji tužbeni zahtjev ili da se pobijana presuda ukine i predmet vrati na ponovno suđenje istom ili drugom vijeću drugostepenog suda.

Tuženi nije odgovorio na reviziju.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužitelja za poništenje rješenja o njegovom udaljenju iz preduzeća i rješenja direktora i odluke Upravnog odbora tuženog na osnovu kojih mu je prestao radni odnos, te nametanje obaveze tuženom da ga vrati na rad i isplati naknadu plate i toplog obroka za period u kojem nije radio i da za njega uplati doprinose po osnovu penzijskog i invalidskog osiguranja.

Prvostepeni sud je odbio zahtjeve tužitelja nalazeći da su odluke tuženog zakonite, jer je provedenim dokazima utvrđeno da je tužitelj svojim ponašanjem nanio ozbiljnu štetu interesima tuženog, kao poslodavca, što predstavlja težu povredu radnih dužnosti, prema sadržaju odredbe člana 91. stav 1. Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 38/00 do 55/07 – u daljem tekstu: ZR) i prema odredbama Pravilnika o radu, a da je odgovornost tužitelja utvrđena na zakonom propisan način u odgovarajućem postupku.

Odlučujući o žalbi tužitelja drugostepeni sud – kod činjenice da je rješenje o udaljenju iz preduzeća doneseno dana 10.8.2005. godine, a zahtjev za njegovo poništenje stavljen u toku postupka (na ročištu održanom 14.12.2009. godine), te da se naknada plate toplog obroka i doprinosa traži od 29.8.2005. godine, a da je ovakav zahtjev postavljen na ročištu od 28.10.2009. godine, s obzirom na sadržaj odredbe člana 105. ZR prema kojoj se tužba za zaštitu prava iz radnog odnosa može podnijeti u roku od jedne godine od dana saznanja za povredu – ukida prvostepenu presudu u ovom dijelu i odbacuje tužbu kao neblagovremenu, a prvostepenu presudu u pogledu odluke o ostalim zahtjevima potvrđuje ocjenivši žalbu neosnovanom.

Odluka drugostepenog suda je pravilna.

Ovaj sud u svemu prihvata ocjenu utvrđenih činjenica i pravne zaključke sadržane u obrazloženju drugostepene presude, koje navodi revizije, ničim bitnim, ne dovode u sumnju.

Tokom postupka koji je prethodio donošenju nižestepenih presuda utvrđeno je da je tužitelj bio radnik tuženog od 22.5.2000. do 29.8.2005. godine, kada mu je na osnovu odluka čije poništenje se traži u ovom postupku, prestao radni odnos. Radio je na radnom mjestu vozača autobusa sa srednjom stručnom spremom. Rješenjem od 10.8.2005. godine udaljen je iz preduzeća, a rješenjem od 24.8.2005. godine utvrđena

je njegova disciplinska odgovornost za teže povrede radne obaveze i izrečena mu disciplinska mjera – otkaz ugovora o radu.

Na teret mu je stavljeno da je dana 28.7.2005. godine, radeći na liniji C.-B. L. u 17,35 časova u mjestu kontrole Z. dvojici putnika izdao jednu zajedničku kartu na iznos od 2,00 KM umjesto da svakom od putnika izda pojedinačnu kartu po cijeni od po 1,20 KM, te da je dana 05.8.2005. godine, radeći na liniji broj "10", u 8,40 časova, na relaciji iz pravca O. prema autobuskoj stanici, u mjestu kontrole, kod V., jednom putniku izdao i naplatio staru kartu na kojoj je bilo evidentirano vrijeme izdavanja u 07,53 časova za obrnutu relaciju autobuska stanica – O., koja karta je bila serijskog broja 032 a otkucana na kasi 58 na kojoj je radio tužitelj, te da se drsko ponašao prema kontroloru G. K., prijeteći joj i nazivajući je pogrdnim riječima i da se samovoljno isključio sa linije dana 05.8.2005. godine u vremenskom periodu od 8,50 do 9,50 časova zbog čega polasci u ovom periodu nisu održani.

Protiv rješenja o otkazu ugovora o radu tužitelj je izjavio prigovor koji je odbijen odlukom Upravnog odbora tuženog od 14.9.2005. godine.

Naprijed opisane povrede radne dužnosti, prema odlukama tuženog o utvrđenoj disciplinskoj odgovornosti za tužitelja, sadržane su u odredbama člana 60. stav 1. tačka 1., tačka 3. i tačka 9. i člana 61. stav 2. tačka 2. i tačka 4. Pravilnika o radu tuženog. Disciplinski postupak je proveden na temelju prijave neposrednog rukovodioca tužitelja, radnika R. Đ. Tužitelj je saslušan u pravnoj službi tuženog prije donošenja rješenja o otkazu ugovora o radu. Prije donošenja rješenja pribavljeno je i mišljenje Sindikata.

Nesporno je da je tužitelj i ranije odgovarao za povredu radne dužnosti slijedom čega mu je rješenjem broj: 3383/05 od 03.8.2005. godine izrečena mjera pismenog upozorenja, a i tada je odgovarao za težu povredu radne dužnosti sadržanu u činjenici da je prilikom kontrole u autobusu zatečen putnik bez vozne karte.

Tužitelj je tužbom podnesenom dana 12.12.2005. godine pokrenuo ovaj spor i prvobitno je tražio samo poništenje rješenja od 24.8.2005. godine kojim mu je otkazan ugovor o radu i radnu reintegraciju, a tokom postupka je, kako je naprijed navedeno, zatražio poništenje i ostalih odluka tuženog koje su se odnosile na njegov radnopravni status kao i naknadu plate toplog obroka i uplatu doprinosa na ime penzijskog i invalidskog osiguranja.

Kod ovakvog stanja činjenica, imajući u vidu vrijeme donošenja rješenja o udaljenju tužitelja iz preduzeća i vrijeme stavljanja zahtjeva za poništenje ovoga rješenja, te period za koji se traži naknada plate toplog obroka i uplata doprinosa i vrijeme stavljanja zahtjeva za isplatu ovih potraživanja, tužba tužitelja u ovom dijelu se ukazuje neblagovremenom u smislu odredbe člana 105. ZR, pa drugostepeni sud nije pogriješio kada je tužbu u odnosnom dijelu odbacio na osnovu odredbe člana 67. tačka 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 58/03, 85/03, 74/06, 63/07 i 49/09 – u daljem tekstu: ZPP).

Istina, za potraživanje naknade plate, toplog obroka i doprinosa za period koji se odnosi na godinu koja je prethodila stavljanju zahtjeva za njihovom isplatom, tužba nije neblagovremena, pa je za taj period trebalo odbiti tužbeni zahtjev (budući da nije usvojen zahtjev za poništenje odluka na osnovu kojih je tužitelju prestao radni odnos a što bi predstavljalo osnov za priznanje prava iz radnog odnosa, uključujući i pravo na isplatu novčanih potraživanja po osnovu rada), a ne odbaciti tužbu. Međutim, kako jednogodišnji subjektivni rok za podnošenje tužbe u radnom sporu ima karakter prekluzivnog roka čijim propuštanjem se gubi pravo na podnošenje tužbe ali i samo

pravo u materijalnopravnom smislu koje bi bilo predmetom zaštite po tužbi, pravne posljedice su u oba slučaja iste.

Iz prednjih razloga, zbog neblagovremenosti tužbe koja je isključila mogućnost suda da meritorno raspravlja o ovom dijelu tužbenog zahtjeva, navodi revizije kojima se, pozivom na odredbu člana 133. ZR, nastoji dokazati nezakonitost rješenja od 10.8.2005. godine o udaljenju tužitelja iz preduzeća, nisu relevantni za rješenje ovoga spora.

Tužitelj u reviziji neosnovano navodi, ne sporeći činjenice koje mu se stavljaju na teret kao teže povrede radne dužnosti (da je nepropisno, suprotno odredbama Pravilnika o radu članova posade, izdao jednu – umjesto dvije karte – dana 28.7.2005. godine), da disciplinski postupak nije proveden u skladu sa odredbama ZR i Pravilnika o radu i da mu nije omogućeno pravo na odbranu.

Tužitelj je salušan prije donošenja rješenja o utvrđivanju njegove disciplinske odgovornosti; tom prilikom se očitovao na sve činjenice koje mu se stavljaju na teret kao teže povrede radne dužnosti (iznio je svoju odbranu); tuženi nije bio u obavezi da ga upozorava da može angažovati stručno lice koje će ga zastupati u disciplinskom postupku; uzeto je u obzir i mišljenje sindikata (koje nije obavezujuće kod utvrđivanja disciplinske odgovornosti i izricanja disciplinske mjere); odluku o njegovoj odgovornosti je donio direktor tuženog na osnovu većinskog mišljenja tročlane komisije formirane radi ispitivanja svih okolnosti konkretnog slučaja i prikupljanja dokaza o odgovornosti tužitelja.

Naprijed izloženo, suprotno tvrdnji revidenta, ukazuje da je tuženi pri utvrđivanju disciplinske odgovornosti i izricanju disciplinske mjere tužitelju postupio u skladu sa odredbom člana 115. ZR, te odredbama člana 62., 63. i 64. Pravilnika o radu (koje regulišu postupak utvrđivanja disciplinske odgovornosti kod tuženog i izricanje disciplinske mjere), u vezi sa članom 92. ZR, o čemu je drugostepeni sud, odgovarajući na žalbene navode tužitelja, dao detaljne jasne i prihvatljive razloge koje u svemu usvaja i ovaj sud.

Neosnovano revident ističe da mu za nepravilno izdavanje karata – budući da se radi o eventualnoj šteti od samo 40 feninga, te da se ne radi o krivičnom djelu i o ugrožavanju imovine tuženog veće vrijednosti – nije mogla biti izrečena mjera prestanka radnog odnosa, jer se radi o neznatnoj društvenoj opasnosti.

Neznatna društvena opasnost isključuje postojanje krivičnog djela, ali ne i povrede radne obaveze. Otuda, iako nepropisno izdavanje karata nije pokrenulo mehanizam krivičnopravne zaštite, tužitelj nije mogao izbjeći disciplinsku odgovornost. Disciplinska odgovornost ne poznaje neznatnu društvenu opasnost, pa se radnik poziva na odgovornost i za djelo kojim ne čini nikakvu (ili neznatnu) materijalnu štetu poslodavcu. Po tome je disciplinska odgovornost strožija od krivične. Smisao strogosti disciplinske odgovornosti proizlazi iz suštine masovnog rada u preduzećima i drugim radnim sredinama. Ako bi svaki pojedinac protivpravno činio neznatnu štetu poslodavcu tako otuđena imovina bila bi velika i ugrozila bi djelatnost preduzeća, kako ispravno rezonuju i nižestepeni sudovi. Zato ono ima pravo da se od ovog rizika brani strogošću propisa o disciplinskoj odgovornosti radnika.

Uostalom, nepravilno izdavanje autobuskih karata iz čije cijene se podmiruju materijalni troškovi i ostvaruje dobit preduzeća koje obavlja djelatnost javnog

prevoza, predstavlja takvo ponašanje iz kojeg se osnovano može zaključiti da rad radnika koji se tako ponaša više nije moguć (član 91. stav 1. ZR). U konkretnom slučaju tim prije jer je tužitelj neposredno prije vođenja predmetnog disciplinskog postupka odgovarao za istu povredu radne obaveze, kada mu je izrečena mjera pismenog upozorenja.

Tvrdnja tuženog da D. D. koji je odlučio o disciplinskoj odgovornosti tužitelja i koji mu je izrekao disciplinsku mjeru, nije bio ovlašten na ovakvo djelovanje, jer da u to vrijeme nije, kod nadležnog suda, bio registrovan kao direktor tuženog, takođe nije mogla ishoditi drugačiju odluku. Ovu činjenicu tužitelj, prvi put ističe u žalbi (i ponavlja u reviziji), pa kako shodno odredbi člana 207. stav 1. ZPP, nije pružio dokaze da je bez svoje krivice nije mogao iznijeti, odnosno predložiti izvođenje dokaza na ove okolnosti, do zaključenja glavne rasprave, drugostepeni sud je pravilno zaključio da nije mogla ishoditi drugačiju odluku.

Saglasno odredbi člana 7. stav 1. ZPP stranke su (a ne sud) dužne da iznesu sve činjenice na kojima zasnivaju svoje zahtjeve i da izvode dokaze kojima se utvrđuju te činjenice. Zato navod tužitelja da „smatra da nižestepeni sudovi nisu proveli sve potrebne dokaze radi čega nisu pravilno i potpuno utvrdili činjenično stanje“ nisu od uticaja na pravilnost i zakonitost pobijane presude, tim prije što se saglasno odredbi člana 240. stav 2. ZPP revizija i ne može izjaviti zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

Prema izloženom, revizija tužitelja nije dovela u ozbiljnu sumnju pravilnost pobijane presude, jer uglavnom ponavlja prigovore isticane u toku dosadašnjeg postupka, koje su, nakon iscrpne i svestrane analize svih provedenih dokaza, svakog pojedinačno i u njihovoj uzajamnoj povezanosti (kako nalaže odredba člana 8. ZPP) temeljito i pravilno cijenili nižestepeni sudovi i o njihovoj neosnovanosti dali jasna i logična obrazloženja koja prihvata i ovaj sud.

Tužitelj u reviziji ponovo analizira svoje ponašanje koje je dovelo do disciplinske odgovornosti nastojeći objasniti razloge kojima se rukovodio pri takvom ponašanju. Međutim, s obzirom na sve naprijed rečeno, ovakvi navodi nisu mogli ishoditi drugačiju odluku zbog čega je riješeno kao u izreci na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Darko Osmić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarne
Amila Podračić